מקשה הגמרא: איך יתכן שהרישא מדברת שמכרה קרקע בזול, דהיינו, שוה מנה ודינר במנה, **הָא** – הלא בסיפא מובא בפירוש אופן שהאלמנה מכרה קרקע בזול, **וּמִדְּסֵיפָא בְּדָאוּזִיל חָוֵי, רֵישָׁא בְּדְלָא אוּזִיל** – אם הסיפא עוסקת במכרה בזול, על כרחך שהרישא לא עוסקת במכרה בזול, שאין המשנה צריכה לכתוב דין זה פעמיים. **דְּקָתָנֵי סֵיפָא, 'הָיְתָה כְּתוּבָתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז, מָכְרָה לָזֶה בְּמָנֶה וְלָזֶה קרקע בְּמָנֶה וְלָאַחֲרוֹן קרקע יָפֶה מָנֶה וְדִינָר בְּמָנֶה, שֶׁל אַחֲרוֹן מִכְרָהּ בָּטֵל, כיון שמכרה בזול, וְשֶׁל כּוּלָּן** – הראשונים שנמכרו כדין, **מִכְּרָן קַיָּם'**. ובסיפא ודאי הכוונה שמכרה קרקע שוה מנה ודינר תמורת מנה. ואם הסיפא עוסקת במכרה בזול, על כרחך שהרישא אינה עוסקת באופן זה.

מתרצת הגמרא: גם אם הסיפא עוסקת במכרה בזול, **לא** מוכרח שהרישא אינה עוסקת בכך. שאפשר לומר, שגם **בְּרֵישָׁא** וגם **בְּסֵיפָא** מדובר **בְּדְאוּזִיל** – במכרה בזול, **וְלא** קשה למה צריכה המשנה לשנות דין זה פעמיים, כי **סֵיפָא הָא קָא מַשְׁמַע לָן** – החידוש בסיפא הוא, שיש לדייק, **מַעֲמָא דְּאוּזִיל בְּדַיְּתָמֵי** – דווקא אם מכרה בזול את הקרקע האחרונה, שבכך נגמר חוב הכתובה, ונמצא שהדינר שהוזילה היה הפסד ליתומים, ולכן מכרה בטל. **אֲבָל** אם הוזילה באחד מהקרקעות הראשונות, שאז ההפסד הוא **בְּדִידָהּ**, כלומר, שמפחיתים כדי שיעור ההוזלה מיתרת חוב הכתובה, שנמצא שההוזלה היא הפסד שלה, באופן זה **מִכְּרָה כַּיָּם**.

מקשה הגמרא: **הָא** – הדין שכשההפסד שלה המקח קיים, **מַדְּרֵישָׁא שְׁמַעַתְּ מִינָּהּ** – ניתן ללמוד מהרישא, שבה נאמר, **'הָיְתָה כְּתוּבָתָהּ מָאתַיִם וּמְכָרָה שָׁוֶה מָנֶה בָּמָאתַיִם אוֹ שָׁוֶה מָאתַיִם בְּמָנֶה, נִתְקַבְּלָה כְּתוּבָתָהּ'**. ובמכרה שוה מאתים במנה, הוזלת המנה הוא הפסד שלה שנחשב שקיבלה כתובתה, ולכן המכר קיים. ומדוע צריך לשנות דין זה שוב בסיפא.

מתרצת הגמרא: שנו שוב את הדין שנאמר ברישא, כי באופן של הסיפא, שמכרה לכמה בני אדם, היינו סבורים שיש לבטל את המכר אף אם הוזילה במכירת המנה הראשון וההפסד הוא שלה, **דַּמְהוּ דְּהֵיתְיָא** – הייתי אומר, שדווקא **הָתָם** [–ברישא] **הוּא דְּאִסְתַּלָּקָא לָהּ מֵהַאי בֵּיתָא לְגַמְרֵי** – כשמקיימים את המקח ומפחיתים לאלמנה כדי שיעור ההוזלה מחוב הכתובה, היא מסתלקת לגמרי מהיתומים, ואין לה עליהם עוד שום תביעה, לכך אומרים שהמכירה קיימת. **אֲבָל הָכָא** – בסיפא, שמוכרת לכמה בני אדם, אם מוזילה לראשונים את המקח, יש לומר **דְּנִיגְּווֹר מָנֶה רִאשׁוֹן אָטוּ מָנֶה אַחֲרוֹן** – שנגזור לבטל את המכר אף בהוזילה במכירת המנה הראשון, משום שאם לא נבטל את המכר אצל הראשונים, יטעו ויקיימו את המכר גם כשמוזילה לאחרון. **קָא מַשְׁמַע לָן** – משמיעה המשנה שאין לגזור, ובשמוזילה לראשונים המכר קיים, ורק כשמוזילה לאחרון המכר בטל.

הגמרא מביאה דעת אמוראים אחרים, שאם שלח שליח למכור לתך והשליח מכר כור, ודאי שהשליח מוסיף על דברי המשלח, והשליחות קיימת. ויש להסתפק להיפך, באופן ששלח שליח למכור כור, והשליח מכר רק לתך. וצדדי הספק יבוארו להלן: **וְאִיבָּא דְּאָמְרֵי, הָא לא תִּיבָּעֵי לָךְ** – אין להסתפק **הָכָא דְּאָמַר לֵיהּ זִיל וְזַבֵּין לִי לִיתְכָא וְזַבֵּין לֵיהּ כּוֹרָא** – באופן ששלח שליח למכור לתך, ומכר השליח כור, **דְּוַדַּאי מוֹסִיף עַל דְּבָרָיו חָוֵי**, ולא בטלה השליחות, והלתך מכור. **כִּי תִּיבָּעֵי לָךְ** – יש להסתפק, רק באופן **דְּאָמַר לֵיהּ זִיל וְזַבֵּין לִי כּוֹרָא, וְאָזִיל וְזַבֵּין לֵיהּ לִיתְכָא** – ששלח שליח למכור כור והשליח מכר רק לתך. **מַאי, מִי אֲמְרִינַן** – האם נאמר, שהשליחות לא בטלה, כיון שהשליח **אָמַר לֵיהּ** למשלח, **דְּטָבָא לָךְ עֲבַדִי לָךְ** – טובה עשיתי לך שלא מכרתי את הכור, **דְּאִי הייתי מוכר** את כל הכור, **וְלא מְצַוֶּה לָךְ זוּזֵי** – והיה מתברר לך שאינך זקוק לכל המעות, **לא מָצִית חָדְרַתְּ בֵּיהּ** – לא היית יכול לחזור מהמכירה, ועכשיו שמכרתי רק לתך, אם תזדקק למעות נוספות תוכל למכור את הלתך השני. **אוֹ דִּלְמָא, אָמַר לֵיהּ** – יכול המשלח לומר לשליח, לא עשית שליחותי, ואף שאני יכול למכור כעת את הלתך השני, מכל מקום **לא נַיְחָא לִי דְּלִיפְּשׁוּ שְׁטָרֵי עִילָּוַאי** – גנאי לי שיצאו על שמי שטרי מכירה רבים. וגם אם אינו טוען כך, מכל מקום דרך בני אדם להקפיד כשהשליח משנה מדברי בעל הבית, ודי בכך לבטל את השליחות.

מביאה הגמרא משנה לפשוט את הספק: **אָמַר רַבִּי חֲנִינָא מִפּוֹרָא, תָּא שְׁמַע**, שנינו במשנה במעילה (כא.), **נָתַן לוֹ** המשלח לשליח **דִּינָר** שֶׁל זָהָב של הקדש, ולא ידע שהדינר של הקדש, **וְאָמַר לוֹ** שליח **חָבֵא לִי** בדינר הזה **חָלּוּק, וְחָלַךְ** השליח **וְהֶבִיא** לו – וקנה עבורו, **בְּשָׁלֹשׁ** סלעים **חָלּוּק, וּכְשָׁלֹשׁ** סלעים **טַלִּית. שְׁנֵיהֶם** [–המשלח והשליח] **מָעֲלוּ**. המשלח מעל, כיון שנעשתה שליחותו בקניית החלוק. והשליח מעל, כיון שקנה טלית בשלושת הסלעים הנותרים ולא החזירם למשלח. ודברי המשנה שאמר לו לקנות בכל הדינר חלוק והשליח קנה חלוק רק בחצי דינר, דומים לאופן שאמר המשלח לשליח למכור כור ומכר לתך.

ומבאר רבי חנינא: **אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא שֶׁשָּׁלִיחַ כִּי הַאי גַּוְונָא** – שהחסיר מציווי המשלח נחשב **שֶׁעוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ** של המשלח, **וּמוֹסִיף עַל דְּבָרָיו חָוֵי**, ואינו מעביר על דבריו, **מְשׁוּם הָכֵי** גם **בַּעַל הַבַּיִת מָעַל**, שהרי נעשתה שליחותו בקניית החלוק. **אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ** ששליח המחסיר מציווי המשלח, **מַעֲבִיר עַל דְּבָרָיו חָוֵי**, והשליחות בטלה, **אַמַּאי מָעַל** בעל הבית, הלא לא נעשתה שליחותו, שהוא אמר לו להוציא דינר שלם על קניית חלוק, והשליח הוציא רק שלושה סלעים. ומוכח מהמשנה שבאופן זה נחשב השליח מוסיף על דברי המשלח.

דוחה הגמרא: לעולם יתכן ששליח המחסר מציווי המשלח, נחשב מעביר על דבריו, אלא **הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, דְּאַיְיתֵי לֵיהּ שָׁוֶה שֵׁשׁ בְּשָׁלֹשׁ** – שהשליח קנה חלוק ששוה ששה סלעים בשלושה סלעים, והשליח עשה את שליחותו, שהרי המשלח אמר לו להביא חלוק ששוה ששה סלעים. ומה שקנאו בזול, אינו העברה על דברי המשלח, ומובן מדוע בעל הבית מעל.

שואלת הגמרא: **אִי הָכִי, שָׁלִיחַ אַמַּאי מָעַל** בקניית הטלית, הלא מן הסתם כוונת המשלח שאם ימצא חלוק בשלש שיביא בשלש הנותרים טלית. עונה הגמרא: השליח מעל **אַטַּלִּית** – על קניית הטלית בשלושת הסלעים הנותרים, שאמנם לא הקפיד הבעל הבית על קניית הטלית, אבל היה זה שלא מדעתו.

שואלת הגמרא: **אִי הָכִי אִימָא סֵיפָא** – ראה בסיפא של אותה משנה, **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף בְּאופן זֶה בַּעַל הַבַּיִת לֹא מָעַל, מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר, חָלּוּק נָדוֹל הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ, וְאַתָּה הֲבֵאתָ לִי חָלּוּק קָטָן וְרַע**. ואם מדובר שהביא לו חלוק שוה ששה סלעים, אין זה חלוק קטן ורע. עונה הגמרא: **מַאי רַע** – הטענה [לפי רבי יהודה] שהחלוק רע, היינו שהוא **רַע בְּדָמִים** – שנקנה בזול מדאי. ואם תאמר, מה איכפת למשלח שהחלוק נקנה בזול הרי הביא לו את החלוק שביקש. **דְּאָמַר לֵיהּ** המשלח לשליח, אם ראית שכשנתת למוכר שלושה סלעים, הוא מכר לך חלוק ששוה ששה סלעים, אם כן, **אִי אַיְיתִית לִי בְּשִׁית** – אם היית נותן לו ששה סלעים, **כָּל שֶׁכֵּן דַּהֲוָה שָׁוֶה תְּרֵתֵי סָרֵי** – היה נותן לך חלוק ששוה שנים עשר סלעים גדולים, שדרך המוכרים, שבסכום גדול יותר, הם מוזילים יותר.

דַּיְקָא נַמִי – יש לדייק שמה שאמר רבי יהודה 'חלוק רע' הכוונה שנקנה בזול. **דְּקָתָנֵי** בתוספתא (מעילה פ"ב ה"ד), **אַף שרבי יהודה** חולק לענין חלוק, וסובר שבעל הבית לא מעל, **מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה** לחכמים, **בְּשליח לקנות כמות מסוימת קְמָנִית** בסלע, **והביא** אותה כמות בחצי סלע, **ובחצי הנותר** קנה דבר אחר, **שֶׁשְּׁנֵיהֶם** [–המשלח והשליח] **מָעֲלוּ**.

מפני שֶׁהַקְּטָנִית בְּסֶלַע וְקְטָנִית בְּפְרוּטָה, כלומר, שהקונה קטנית בסלע מקבל עבור כל פרוטה כמו שקונה רק בפרוטה. ולכן גם אם היה קונה בסלע, לא היה מקבל כמות הרבה יותר גדולה, כיון שמחיר הקטנית נשאר קבוע. שֶׁמַּע מִינָּהּ, ש'חלוק רע' הכוונה לרע בדמים. שאם הכוונה 'רע' ממש, והיינו ששוה שלושה סלעים, אם כן גם בקטנית מדובר באופן זה, שהמשלח ביקש שיקנה פולין בסלע, וקנה השליח רק חצי מהכמות בחצי סלע, ובחצי סלע הנותר קנה מין אחר של קטנית, ומדוע מודה רבי יהודה שבעל הבית מועל, הלא יכול לטעון שלא נעשתה שליחותו, כי רצה פולין בשווי סלע.

מבררת הגמרא: חֵיכִי דָּמֵי שמחיר הקטנית קבוע. אִילֵימָא בְּאַתְרָא דְּמָזַבְנִי בְּשׁוּמָא – במקום שהקטנית נמכרת לפי אומד, הלא פשוט דַּהֲיָיכָא דְּיָהֵיב לֵיהּ סֶלַע מִוְּלֵי גַּבֵּיהּ טָפֵי – שהקונה קטנית בסלע, מקבל על כל פרוטה כמות גדולה מהקונה בפרוטה. וגם כאן השליח לא עשה שליחותו, שאם היה מביא קטנית בדינר היו מוזילים לו יותר, ומדוע מודה רבי יהודה. אֲמַר רַב פָּפָּא, מדובר בְּאַתְרָא דְּכַיָּילֵי בְּכַנֵּי – במקום שמודדים קטנית במדה שנקראת 'כנא', דְּאָמַר לֵיהּ השליח למשלח, מחיר כל כַּנָּא וּכְנָא בְּפְרוּטָה, ובסלע תקבל מדות של כנא, כמספר הפרוטות שבסלע, ואם אתה חפץ עוד קטנית שלח עוד שליח וקנה. וכיון שהעמדנו משנה זו בקנה השליח חלוק שוה שש בשלש, אין לפשוט האם שליח שהחסיר משליחותו השליחות בטילה.

הגמרא מנסה לפשוט את הספק ממשנתינו: תָּא שְׁמַע, שנינו במשנתינו, הָיְתָה כְּתוּבָּתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז, מָכְרָה לָזֶה בְּמָנֶה, וְלָזֶה בְּמָנֶה, וְלָאַחֲרוֹן וָפֶה מָנֶה וְדִינָר בְּמָנֶה, שֶׁל אַחֲרוֹן בְּטֵל וְשֶׁל כּוּלָּן מִכְּרָן קַיָּים. ואף שהאלמנה שליחה של היתומים למכור קרקע ששוה ארבע מאות זוז, ומכרה לראשון קרקע ששוה מנה, מכרה קיים, ומוכח ששליח שהחסיר מציווי המשלח, שליחותו קיימת.

דוחה הגמרא: בְּרַאֲמַר רַב שִׁישָּׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי לקמן שמשנתינו מדברת בְּקָטְנִיּוֹת – בארבע שדות קטנות, ולא מתאימות לאחד, ומתחילה כוונת היתומים שתמכור לכמה בני אדם, הָכָא [–לענין הראיה לשליח שחיסר מדברי המשלח] נָמֵי – גם נעמיד בְּקָטְנִיּוֹת, ומתחילה כוונת היתומים שתמכור לכמה בני אדם, ולכן המכר קיים, אבל יתכן שבשדה גדולה, והשליח מכר פחות ממה שציוהו המשלח, המכר בטל.

* * *

הגמרא דנה בדין האומר לשליח למכור קרקע לאדם אחד, ומכר לשנים, האם אדם מקפיד בריבוי שטרות: פְּשִׁיטָא – פשוט הדבר, שאם אָמַר לשליח, מכור לי קרקע בית כור לְאָדָם אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם, והשליח מכרה לשנים, המכר בטל, דַּהֲאָמַר לֵיהּ – שהרי אמר לו בפירוש למכור לְאֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם. ואף אם נפשוט לעיל באומר לשליח למכור בית כור והשליח מכר לתך, שמכרו קיים, כאן מכרו בטל, כיון שאמר בפירוש 'ולא לשנים'.

אבל אם אָמַר לֵיהּ בעל הקרקע, מכור לְאֶחָד סְתָמָא, ולא פירש שלא ימכור לשנים. יש להסתפק מַאי – מה הדין, האם מה שלא אמר 'ולא לשנים' זה גילוי דעת שאינו מקפיד שימכור לשנים, או אין בכך גילוי דעת, ומן הסתם הוא מקפיד שלא ימכור לשנים, שלא ירבו עליו שטרות. רַב הוּנָא אָמַר, מן הסתם הוא מקפיד שימכור לְאֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם. ורַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ, מאחר ולא אמר 'ולא לשנים', גילה דעתו שלא איכפת לו, ומה שאמר 'לְאֶחָד', כך הוא הדרך לומר, וְכוונתו שאם לא ימצא למכור לאחד, ימכור אֲפִילּוּ לִשְׁנַיִם, וכן כשאמר 'לְאֶחָד' כוונתו וַאֲפִילּוּ לְמֵאָה. שאין דרך להקפיד בכך. ואם היה מקפיד, היה מפרש 'ולא לשנים'.

אִיקְּלַע [–נזדמן] רַב נַחְמָן לָעִיר סוּרָא, עָיֵל לְגַבֵּיהּ – נכנסו לבקרו רַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא, אָמְרוּ לֵיהּ כִּי הַאי גַּוְונָא מַאי – מה הדין באמר מכור קרקע זו לאחד, ולא פירש ולא לשנים, ומכר לשנים. אָמַר לְהוּ רב נחמן, כוונת המשלח שימכור לְאֶחָד וַאֲפִילּוּ לִשְׁנַיִם, לְאֶחָד וַאֲפִילּוּ לְמֵאָה. אָמְרוּ לֵיהּ רב חסדא ורבה, האם גם תאמר שאַף עַל גַּב דְּטָעָה שָׁלִיחַ ומכר בזול, המכר קיים. אָמַר לְהוּ רב נחמן, באופן דְּטָעָה שָׁלִיחַ לֹא קָאָמִינָא – לא אמרתי, אלא מכרו בטל.

אָמְרוּ לֵיהּ רב חסדא ורבה, וְהָאָמַר מַר – והרי שנינו (ב"מ נו.) שהמוכר קרקע פחות משוויה או יותר משוויה, המכר קיים, לפי שאֵין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת – שדיני אונאה לא נאמרו בקרקעות. וכן שליח שמכר בפחות משוויה, יהיה המכר קיים. ענה להם רב נחמן, הָנֵי מִילֵּי, הֵיכָא דְּטָעָה בַּעַל הַבַּיִת – הדין שאין אונאה לקרקעות והמכר קיים, נאמר רק כשבעל הקרקע טועה ומוכר בזול, אֲבָל שליח למכור קרקע, וְטָעָה הַשָּׁלִיחַ ומכר בזול, אין אומרים אין אונאה לקרקעות, אלא המכר בטל. משום דְּאָמַר לֵיהּ בעל הקרקע, לְתַקּוֹנֵי שַׁדַּרְתִּיךְ וְלֹא לְעַוּוֹתֵי – שלחתי אותך כדי לתקן ולקבל מחיר הגון עבור הקרקע, ולא כדי לקלקל ולגרום לי הפסד, והשליחות בטלה, וממילא המכר בטל.

מבררת הגמרא: וְמָנָא תֵּימְרָא דְּשַׁאנִי – מנין שיש חילוק בֵּין שָׁלִיחַ שמוכר קרקע, שאם מכר בזול מכרו בטל, לְבֵין בַּעַל הַבַּיִת שמוכר, שאם מכר בזול אין אונאה לקרקעות.

מבארת הגמרא: דִּתְנַן בתרומות (פ"ד מ"ד), הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ, צֵא וּתְרוֹם תרומה מפירותי, ולא פירש כמה לתרום, בעין יפה או בינונית או רעה, תּוֹרֵם בְּרֵעָה בַּעַל הַבַּיִת – כפי שיודע אם בעל הבית עינו יפה או רעה. וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, תּוֹרֵם בְּבֵינוֹנִית שהיא אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים. ואם פֵּירַשׁ עֲשָׂרָה משיעור של אחד מחמשים, ותרם אחד מארבעים והוסיף בתרומה, אוֹ הוֹסִיף עֲשָׂרָה על אחד מחמשים, ותרם אחד משישים ופיחת מהתרומה, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. לפי שאומר השליח, מאחר ולא פירשת כמה לתרום, שיערתי שאתה תורם בעין יפה או בעין רעה. ומשמע שאם תרם יותר מאחד מארבעים, אין תרומתו תרומה. וְאִילּוּ לְגַבֵּי בַּעַל הַבַּיִת תַּנְיָא, תָּרַם וְעָלָה בְּיָדוֹ שיעור גדול של תרומה, אֲפִילּוּ אֶחָד מֵעֲשָׂרִים, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. ומוכח שיש הבדל בין טעות של שליח לטעות של בעל הבית.

הגמרא מביאה ראיה ש'לאחד' הכוונה אפילו לשנים: תָּא שְׁמַע, הָיְתָה כְּתוּבָּתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז, מָכְרָה לָזֶה בְּמָנֶה, וְלָזֶה בְּמָנֶה, וְלָאַחֲרוֹן שָׁוֶה מָנֶה וְדִינָר בְּמָנֶה, שֶׁל אַחֲרוֹן בָּטֵל וְשֶׁל כּוּלָּן מִכְּרָן קַיָּים. והרי האלמנה היא כשליחה של היתומים למכירת הקרקע, והם לא פירשו למוכרה לאחד ולא לשנים, ואם יש הקפדה בריבוי שטרות, היה לבית דין [שהם יד היתומים], לבטל את המכר כשמכרה ליותר מאחד. ומוכח שאין הקפדה בריבוי שטרות. דוחה הגמרא: אָמַר רַב שִׁישָּׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי, המשנה עוסקת בְּקָטְנִיּוֹת – בארבע שדות קטנות, ולא מתאימות לאדם אחד, ומתחילה כוונת היתומים שתמכור לכמה בני אדם, ולכן המכר קיים. אבל כשאפשר למכור לאדם אחד, והשליח מכר לשנים, יתכן שיש הקפדה, והמכר בטל.

משנה

המוכר חפץ לחבירו, וקיבל מחיר נמוך והתאנה המוכר, או שדרש מחיר גבוה והתאנה הלוקח, אם הטעות פחות משישית, המכר קיים, ולא צריך להחזיר את האונאה. ובשישית, המכר קיים, ומחזיר למתאנה את אונאתו. וביותר משישית, המתאנה רשאי לבטל את המכר.

במכירת קרקע אין דיני אונאה, ובשומת הדיינים יבואר להלן.

שנינו בערכין (כא:), שכשבית דין מגבים קרקע לבעל חוב או לכתובת אשה, לאחר ששמים את ערך הקרקע, מכריזים שעומדת למכירה, והרוצה יבא ויקנה. משנתינו מכנה את ההכרזה 'אגרת ביקורת'.

משנתינו עוסקת בבית דין שטעה בשומת נכסים, מתי המכירה בטילה: שׁוּם הַדַּיָּנִין – דיינים ששמו נכסים, כדי לגבות מהלוה את חובו או מהיתומים כתובת אמם, שָׁטְעוּ בשומא וּפָחֲתוּ שְׁתוּת אוֹ הוֹסִיפוּ שְׁתוּת ממחירם, ובכך מכרו אותם, מְכָרָן בָּטֵל. רַבָּן שִׁמְעוֹן

המשך בעמ' קסד

בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִכָּרָן קַיָּם, שֶׁאִם כֵּן שֶׁהמכר בטל, מַה כֹּחַ בַּיִת דִּין
יָפָה מכל אדם שמוכר קרקע. אֲבָל אִם אחר השומא עָשׂוּ אֻנְּרֵת
בְּקוֹרֶת בֵּינֵיהֶן – הכריזו שהקרקע עומדת למכירה וכל הרוצה יבא
ויקנה, **אֲפִילּוּ מָכְרוּ שָׁוֶה מָנֶה בְּמָאתַיִם**, שהוא כפול ממחירה, **אוֹ**
שָׁוֶה מָאתַיִם בְּמָנֶה, שהוא חצי ממחירה, **מִכָּרָן קַיָּם**. שמאחר ועשו
הכרזה, אין כאן אונאה, שהרי אנשים רבים ביקרו את נכונות
השומא.

גמרא

שנינו במשנה הקודמת, שאלמנה שהוזילה אפילו כל שהוא המכר
בטל, וכאן שנינו, שבבית דין עד שתות המכר קיים. הגמרא דנה
מה הדין בשליח.

אִיבַּעְיָא לְהוּ, שָׁלִיחַ למכירה שמכר בזול, דינו **כְּמַאן**, האם כאלמנה
שבטעות כל שהוא המכר בטל, או כדיינים לדעת חכמים שעד
שתות המכר קיים.